

Motion till riksdagen 2008/09:So223

av **Barbro Westerholm (fp)**

Insatser för äldre med funktionshinder

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statistik över äldre med funktionshinder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handlingsprogram för olika funktionshinder hos äldre.

Äldre med funktionshinder och EU

I juni 2006 genomfördes under det österrikiska ordförandeskapet i EU en konferens om äldre och funktionshinder i Graz. Det resulterade i en deklARATION kallad Grazdeklarationen med i korthet följande innehåll:

I deklARATIONENS inledning understryks att äldre med funktionsnedsättningar är en heterogen grupp för vilka FN:s deklARATION om mänskliga rättigheter och deklARATIONerna om äldre och om funktionshindrade gäller. Funktionshindren kan vara medfödda eller förvärvade, fysiska, psykiska eller intellektuella. Genom medicinska, tekniska och andra framsteg kan vi räkna med att äldre med funktionshinder kommer att leva längre och bli fler.

DeklARATIONEN slår fast att utgångspunkten för politiken ska vara att äldre med funktionshinder ska kunna leva ett aktivt, självständigt och tryggt liv präglad av självbestämmande och respekt. DeklARATIONEN tar avstånd från den diskriminering och de hinder äldre med funktionshinder möter i sitt dagliga liv. Den understryker att när den funktionshindrade behöver stöd så är det viktigt att sådant stöd respekterar den äldre funktionshindrades fria vilja, att den äldre inte får stå under otillbörligt inflytande.

I deklARATIONEN lyfts fram att det är oacceptabelt att ett betydande antal äldre människor med funktionshinder lever utan värdighet i olämpliga bostäder och att det finns äldre vars liv präglas av social uteslutning, marginalisering, fattigdom, försummelse, våld och övergrepp. I stället måste de liksom

Fel! Okänt namn på

övriga befolkningen ha tillgång till hälso- och sjukvård på lika villkor. De måste också få tillgång till ändamålsenliga stödinsatser som kan möjliggöra bättre livskvalitet och på så sätt underlätta ett aktivt åldrande och fullt deltagande i samhällslivet. Så kallat independent living ska stimuleras. Äldre funktionshindrade människor och deras familjer ska inbegripas i utvecklingen av politiken. Såväl professionella och anhängvårdare ska konsulteras om vilka behov av stöd de har för att kunna fullgöra de insatser de gör för äldre människor med funktionshinder. Vidare ska dialogen mellan olika intressenter (människor med funktionshinder, familjer, försörjare, politiker och forskare) stimuleras på alla nivåer.

Grazdeklarationen resulterade i februari 2008 i ett förslag till resolution från EU:s ministerråd som i princip tillgodoser Grazdeklarationens önskemål. Det här är en positiv utveckling som måste omsättas i handling.

Äldre med funktionshinder i Sverige

Äldre med funktionshinder är en heterogen grupp med olika behov. Trots det behandlas de i statistik och sammanställningar som en grupp med en uppdelning utifrån de insatser de får och inte utifrån de olika orsakerna till deras funktionshinder.

Socialstyrelsen har genomfört en testinsamling över individbaserad statistik om kommunernas äldre- och handikappomsorg. Den visade att en individbaserad officiell statistik, som utgår från uppgifter med brukarnas personnummer, är en nödvändig förutsättning för att kunna tillgodose olika statistik-användares motiverade och rättmätiga krav på underlag för beslut om resurstilldelning mm. Arbetet avslutades 2006 och nu pågår en utredning om hur personuppgifter inom socialtjänsten ska regleras för att vi ska få bättre statistik över vilka problem socialtjänsten möter. Frågan om individbaserad statistik inom socialtjänsten är dock inte okontroversiell. Medan företrädare för pensionärsorganisationerna sett positivt på sådan statistik har handikapp-rörelsen visat en kritisk inställning.

Förslag till åtgärder

Eftersom äldre med funktionshinder är en heterogen grupp måste insatser göras utifrån de olika behov som föreligger. När det gäller människor med demens har vi god information om hur många de är och deras vård- och omsorgsbehov. Socialstyrelsen arbetar nu med ett handlingsprogram för demens som beräknas vara klart 2010.

För andra grupper är situationen sämre. Som exempel kan nämnas äldre med postpoliosyndrom. Eftersom vi inte haft några poliofall sedan 1977 minskar den gruppen och den tycks inte vara prioriterad vare sig i vård eller i forskning. Det leder till att deras behov av vård och stöd inte blir optimalt. En

Fel! Okänt namn på

annan grupp är äldre som blivit dövblinda och som jag tagit upp i en särskild motion (2008/09:So226) och vars behov skulle kunna tillgodoses med ganska enkla åtgärder. En tredje är människor med medfödda funktionshinder som Mb Down som tidigare dog unga men som i dag kan nå hög ålder.

Mot bakgrund av ovanstående bör statistiken över funktionshinder utvecklas så att den kan utgöra underlag för bedömning av hur behoven hos äldre människor med funktionshinder bäst kan tillgodoses.

Vidare bör handlingsprogram utvecklas inte bara för människor med demens utan också för äldre med andra typer av funktionshinder. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 26 september 2008

Barbro Westerholm (fp)